

**METINĖ IŠ AŠTUNTOJO, DEVINTOJO IR
DEŠIMTOJO EUROPOS PLĖTROS FONDUŲ (EPF)
FINANSUOJAMOS VEIKLOS ATASKAITA**

(2011/C 326/02)

Metinė iš aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos ataskaita

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	1–8
Europos plėtros fondų ypatumai	2–8
I skyrius. Aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF įgyvendinimas	9–14
Finansinis įgyvendinimas	9–13
Komisijos metinė ataskaita dėl aštuntojo–dešimtojo Europos plėtros fondų finansų valdymo	14
II skyrius. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF	15–64
Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF). Nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I–X
Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija	15–57
Audito apimtis ir metodas	15–16
Finansinių ataskaitų patikimumas	17–18
Operacijų tvarkingumas	19–27
Sistemų veiksmingumas	28–51
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	52–57
Išvados ir rekomendacijos	58–64
Išvados	58–61
Rekomendacijos	62–64

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

I V A D A S

1. Šioje metinėje ataskaitoje pateikiamas Audito Rūmų atliktas Europos plėtros fondų (EPF) vertinimas. Pagrindinė informacija apie nagrinėjamą veiklą ir 2010 m. išlaidas pateikta **1 lentelėje**.

Europos plėtros fondų ypatumai

2. Europos plėtros fondas (EPF) yra pagrindinis instrumentas, per kurį teikiama Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo pagalba Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno valstybėms (AKR) bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT). Jis buvo įsteigtas 1957 m. Romos sutartimi. 2000 m. birželio 23 d. Kotonu dvidešimčiai metų pasirašytas partnerystės susitarimas (Kotonu susitarimas) yra Europos Sąjungos santykių su AKR valstybėmis ir UŠT pagrindas. Jo pagrindinis tikslas – mažinti skurdą ir ilgainiui jį įveikti, atsižvelgiant į tvaraus vystymo tikslus bei AKR ir UŠT šalių laipsnišką integraciją į pasaulio ekonomiką. Jis grindžiamas trimis papildomais ramsčiais:

- vystomuoju bendradarbiavimu,
- ekonominiu ir komerciniu bendradarbiavimu,
- politine dimensija.

3. Iš visų EPF finansuojamos operacijos planuojamos atitinkamo laikotarpio pradžioje. Šalies strategijos dokumente, kurį parengia atitinkama AKR valstybė ar UŠT ir ES po konsultacijų su daugeliu įvairių vystymo proceso dalyvių, nustatomi su vystymu susiję vidurio laikotarpio tikslai ir strategijos bei nurodomos ES planuojamos finansinės lėšos, kurias šalis galėtų gauti.

1 lentelė. Europos plėtros fondai. 2010 m. pagrindinė informacija

(milijonais eurų)

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2010 m. mokėjimai	Valdymo būdas
Europos plėtros fondai	8-asis EPF	Administracinės išlaidos	0	
		Veiklos išlaidos		
		Projektai	21	Tiesioginis centralizuotas
		Biudžetinė parama	0	Tiesioginis centralizuotas
		Projektai	133	Decentralizuotas
		Projektai	2	Jungtinis valdymas
			157	
	9-asis EPF	Administracinės išlaidos	8	
		Veiklos išlaidos		
		Projektai	204	Tiesioginis centralizuotas
		Biudžetinė parama	63	Tiesioginis centralizuotas
		Projektai	29	Netiesioginis centralizuotas
		Projektai	921	Decentralizuotas
			81	Jungtinis valdymas
			1 305	
	10-asis EPF	Administracinės išlaidos	78	
		Veiklos išlaidos		
		Projektai	181	Tiesioginis centralizuotas
Biudžetinė parama		1 017	Tiesioginis centralizuotas	
Projektai		11	Netiesioginis centralizuotas	
Projektai		215	Decentralizuotas	
		271	Jungtinis valdymas	
		1 772		

Iš viso administracinių išlaidų 86

Iš viso veiklos išlaidų 3 147

Projektai 2 068

Biudžetinė parama 1 079

Iš viso mokėjimų ⁽¹⁾ 3 233Iš viso individualių įsipareigojimų ⁽¹⁾ 3 304Iš viso bendrųjų įsipareigojimų ⁽¹⁾ 2 187⁽¹⁾ 2010 finansinių metų grynosios sumos.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai pagal EuropeAid DataWarehouse pateiktus duomenis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4. Europos plėtros fondus finansuoja valstybės narės, jie turi savo finansinį reglamentą, o už jų valdymą yra atsakingas specialus komitetas. Europos Komisija yra atsakinga už EPF lėšomis finansuojamų operacijų finansinį įgyvendinimą. 2010 m. Komisijoje už beveik visų EPF programų valdymą buvo atsakinga *EuropeAid* bendradarbiavimo tarnyba (toliau – *EuropeAid*), kuri taip pat atsako už iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto finansuojamos didžiosios išorės santykiams ir vystymui skirtų išlaidų dalies valdymą⁽¹⁾. Nedidelė EPF projektų dalis⁽²⁾ apima humanitarinės pagalbos sritį. Už jos valdymą yra atsakingas Humanitarinės pagalbos generalinis direktoratas (DG ECHO). Europos investicijų bankas (EIB) yra atsakingas už investicinių priemonių valdymą. Šios priemonės nėra įtrauktos nei į Audito Rūmų patikinimo pareiškimą, nei į Europos Parlamento biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą⁽³⁾ (4), nors EIB operacijas atlieka Europos Sąjungos vardu, Europos Sąjungai prisiimant visą riziką, ir naudoja EPF lėšas.

5. 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, 2010 m. gruodžio 1 d. buvo įsteigta Europos išorės veiksmų tarnyba. Jos funkcija – padėti Europos Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei vykdyti savo įgaliojimus, įgyvendinant Europos Sąjungos bendrąją užsienio ir saugumo politiką, bei kiti atstovavimo išorės santykiuose aspektai. Todėl 2010 m. pabaigoje *EuropeAid* ir Vystymosi generalinis direktoratas susijungė į Vystymosi ir bendradarbiavimo generalinį direktoratą – *EuropeAid* (DG DEVCO), kuris nuo 2011 m. sausio mėn. įgyvendina didžiąją EPF programų dalį.

6. EPF lėšos įgyvendinamos projektais (66 % mokėjimų 2010 m.) ir biudžetine parama⁽⁵⁾ (34 % mokėjimų 2010 m.), o valdymas vykdomas trimis pagrindiniais būdais (**1 lentelė**): centralizuotu, jungtiniu ir decentralizuotu⁽⁶⁾.

(1) Žr. Audito Rūmų 2010 finansinių metų metinės ES biudžeto vykdymo ataskaitos 5 skyrių „Išorės pagalba, vystymas ir plėtra“.

(2) 1,1 % 2010 m. atliktų mokėjimų.

(3) Žr. 2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl dešimtajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento 118, 125 ir 134 straipsnius (OL L 78, 2008 3 19, p. 1) ir Audito Rūmų nuomonę Nr. 9/2007 dėl šio reglamento pasiūlymo (OL C 23, 2008 1 28).

(4) Audito Rūmai šių operacijų auditą atlieka pagal trišalio EIB, Komisijos ir Audito Rūmų susitarimo nuostatas (pirmiau minėto 2008 m. vasario 18 d. dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 134 straipsnis).

(5) Teikdama biudžetinę paramą Komisija perveda lėšas į šalies partnerės išdą, taip suteikdama jai papildomų biudžeto lėšų nacionalinei vystymosi strategijai remti.

(6) Dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 21–29 straipsniai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7. Centralizuoto valdymo atveju (49 % mokėjimų 2010 m.) Komisija su parama susijusių veiklą vykdo tiesiogiai. Jungtinio valdymo atveju (11 % mokėjimų 2010 m.) už Europos Sąjungos finansuojamų veiksmų įgyvendinimą yra atsakingos tarptautinės organizacijos, su sąlyga, kad jos savo apskaitos, audito, kontrolės ir viešųjų pirkimų procedūrose taiko standartus, kurie suteikia tokias pačias garantijas, kaip ir tarptautiniu mastu pripažinti standartai. Pagrindiniai EuropeAid partneriai yra Jungtinių Tautų agentūros ir Pasaulio bankas. Decentralizuoto valdymo atveju (40 % mokėjimų 2010 m.) Komisija kai kurių užduočių valdymą patiki paramą gaunančių šalių institucijoms. EPF decentralizuoto valdymo principas pateiktas **1 diagramoje**.

8. EPF intervencijas valstybės vykdo savo šalyse, kuriose paprastai yra silpnos vidaus kontrolės sistemos. Dėl daugelio nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų gebėjimų stygiaus paramą gaunančiose šalyse bei trūkumų nustatant ir taikant įgyvendinančių organizacijų ir priežiūros pareigūnų finansines procedūras ir kontrolės priemones atsiranda didelė operacijų tvarkingumo rizika. Patikras sudėtinga atlikti dar ir todėl, kad daugelis projektų įgyvendinami nutolusiose vietovėse bei dėl konfliktų kai kuriuose regionuose.

8. Komisija mažina šią riziką vykdydama nemažai išankstinio nustatymo ir ištaisymo intervencijų. EuropeAid (centrinėse tarnybose ir delegacijose) atlieka aukšto lygio (ir dėl aprėpties, ir dėl savo pobūdžio) *ex ante* patikras, imdamasis gerokai daugiau finansinės apsaugos priemonių nei reikalaujama teisės aktais. Prevencijos priemonės taip pat labai svarbios patikros strategijoje, į kurią įtrauktas išsamus mokymas Komisijos personalui ir konkrečiai nacionaliniams leidimus duodantiems pareigūnams. Be to, keliose šalyse nacionaliniams leidimus duodantiems pareigūnams pradėta teikti parama. Pastaraisiais metais taip pat gerokai išplėstos gairės ir 2010 m. paskelbtas „Finansų valdymo priemonių rinkinys ES lėšų gavėjams“.

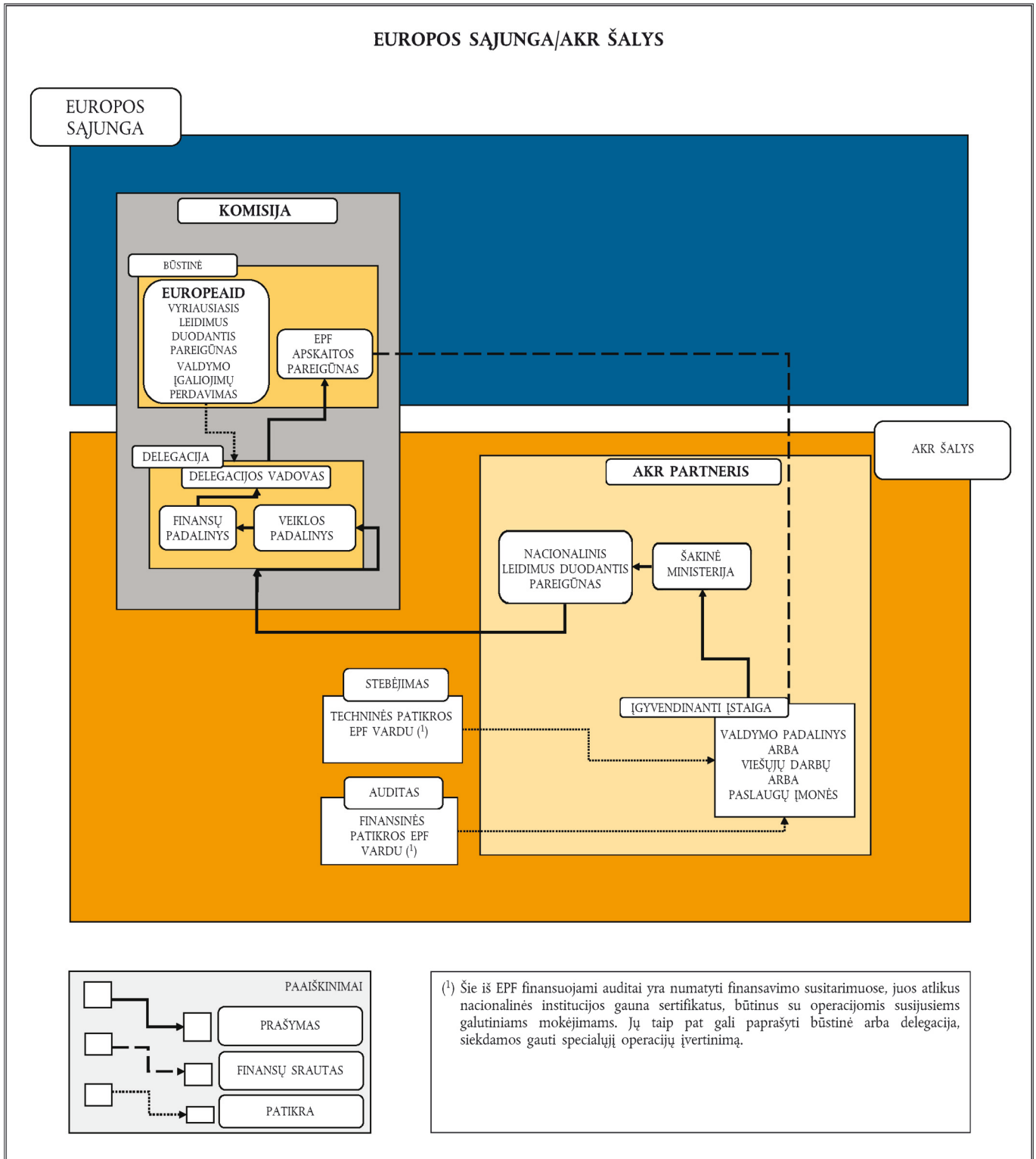
I SKYRIUS. AŠTUNTOJO, DEVINTOJO IR DEŠIMTOJO EPF ĮGYVENDINIMAS

Finansinis įgyvendinimas

9. 2010 m. aštuntasis, devintasis ir dešimtas EPF buvo įgyvendinti vienu metu. Visi EPF susitarimai paprastai sudaromi maždaug penkerių metų įsipareigojimo laikotarpiui, bet mokėjimai gali būti atliekami ilgesnį laiką. Aštuntasis EPF apima 1995–2000 m. laikotarpį. Iš jo buvo skirta 14 625 milijonų eurų Europos Sąjungos pagalbos suma. Devintasis EPF apima 2000–2007 m. laikotarpį. Iš jo buvo skirta 15 200 milijonų eurų Bendrijos pagalbos suma.

10. Dešimtas EPF apima 2008–2013 m. įsipareigojimo laikotarpį. Iš jo buvo numatyta skirti 22 682 milijonų eurų Europos Sąjungos pagalbos suma. Jis įsigaliojo 2008 m. liepos 1 d. 21 967 milijonai numatyti skirti AKR šalims, o 285 milijonai – UŠT. Į šias sumas yra įtrauktos 1 500 milijonų eurų ir 30 milijonų eurų sumos, atitinkamai skirtos AKR šalių ir UŠT investicinėms priemonėms, už kurių valdymą yra atsakingas EIB. Taip pat 430 milijonų eurų numatyta Komisijos išlaidoms, susijusioms su EPF planavimu ir įgyvendinimu.

1 diagrama. Decentralizuoto valdymo principas

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

11. Bendra 2010 m. gautų valstybių narių įnašų dalis sudarė 3 500 milijonų eurų. Vis dar buvo kviečiama teikti devintojo EPF įnašus. 2011 m. bus pateiktas paskutinis kvietimas teikti devintojo EPF ir pirmasis kvietimas teikti dešimtojo EPF, kuriame dalyvauja visos 27 valstybės narės, įnašus.

12. **2 lentelėje** pateikiamas visų Komisijos valdomų EPF lėšų panaudojimas ir jų finansinis įgyvendinimas. 2010 m. bendri įsipareigojimai bruto sudarė 2 662 milijonus eurų (2 187 milijonus eurų, neto). Tai yra 13 % mažiau už Komisijos finansinio įgyvendinimo prognozės lygį (7). Taip iš esmės atsitiko dėl to, kad Komisija nusprendė nebevykdyti kai kurių su Intra-AKR programa (8) ir su kai kuriomis V-FLEX (9) veiklos sritimis susijusių finansinių sprendimų, ir kad buvo vėluojama rengti galutinius AKR šalims skirtus dešimtojo EPF dokumentus ir dešimtojo EPF šalių strateginių dokumentų vidurio laikotarpio peržiūrą. *EuropeAid* praneša, kad 2010 m. vykdyti individualūs įsipareigojimai (10) pasiekė 3 710 milijonų eurų (3 304 milijonus eurų, neto) ir 410 milijonų eurų arba 13 % viršijo finansinio įgyvendinimo prognozes. Tačiau ne mažiau nei 305 milijonai eurų yra su ankstesnių metų įsipareigojimais susijusių duomenų taisymo rezultatas.

13. Nepaisant to, kad mokėjimai bruto buvo 8 % mažesni nei numatyta, 2010 m. jie pasiekė rekordą – 3 321 milijonų eurų (3 233 milijonus eurų, neto). Nepanaudoti įsipareigojimai sumažėjo 8 %, nuo 12 490 milijonų eurų iki 11 444 milijonų eurų. Taip atsitiko todėl, kad 2010 m. buvo atlikta daug mokėjimų palyginti su naujais 2010 m. įsipareigojimais. Senų ir neveikiančių nepanaudotų įsipareigojimų (11) lygis padidėjo dar 11 %: nuo 1 217 milijonų eurų iki 1 353 milijonų eurų.

12. Komisija patvirtina, kad ji sąmoningai atidėjo kelių projektų, kuriuose nebuvo pasiekta pakankama pažanga, įgyvendinimą; taip atsitiko dėl to, kad bendrų įsipareigojimų asignavimų panaudota šiek tiek mažiau, nei prognozuota.

13. Kaip tvirtina Audito Rūmai, mokėjimai pasiekė rekordą, taigi sumažėjo nepanaudotų įsipareigojimų asignavimų. Komisija taip pat atliko svarbią užduotį – užbaigė senus projektus, įgyvendinamus pagal aštuntąjį EPF.

Senų ir neveikiančių įsipareigojimų lygio padidėjimą galima paaiškinti aukštu įsipareigojimų lygiu ankstesniais metais, visų pirma 2007 m., kai pradėtas naudoti dešimtas EPF.

(7) Bendrieji įsipareigojimai susiję su finansiniais sprendimais. Bruto ir neto sumų skirtumas atsiranda dėl įsipareigojimų panaikinimo.

(8) Pagal Kotonu susitarimą Intra-AKR bendradarbiavimas yra įtrauktas į regioninio bendradarbiavimo ir integracijos sistemą ir apima visas regionines operacijas, kuriomis pasinaudoja didžioji dalis ar visos AKR valstybės.

(9) Pagalba besivystančioms šalims, siekiančioms susidoroti su finansine krize.

(10) Susiję su individualiomis sutartimis. Bruto ir neto sumų skirtumas atsiranda dėl įsipareigojimų panaikinimo.

(11) Seni nepanaudoti įsipareigojimai yra daugiau nei prieš penkerius metus paskirtos, bet vis dar nepanaudotos lėšos. Neveikiantys nepanaudoti įsipareigojimai yra paskirtos lėšos, dėl kurių nebuvo sudarytos jokios sutartys ir kurios nebuvo panaudotos per daugiau nei dvejus metus.

2 lentelė. Visų EPF lėšų panaudojimas 2010 m. gruodžio 31 d.

(milijonais eurų)

	Būklė 2009 m. pabaigoje		Biudžeto vykdymas 2010 finansiniais metais (neto)				Būklė 2010 m. pabaigoje				
	Visa suma	Įvykdymas ⁽²⁾	8-asis EPF ⁽³⁾	9-asis EPF ⁽³⁾	10-asis EPF	Visa suma	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	Visa suma	Įvykdymas ⁽²⁾
A. LĖŠOS ⁽¹⁾	48 746		- 85	- 151	282	46	10 701	16 482	21 609	48 792	
B. PANAUDOJIMAS											
1. Bendrieji įsipareigojimai	35 591	73,0 %	- 46	- 116	2 349	2 187	10 698	16 463	10 617	37 778	77,4 %
2. Individualūs įsipareigojimai	29 021	59,5 %	8	476	2 820	3 304	10 507	15 683	6 134	32 324	66,2 %
3. Mokėjimai	23 101	47,4 %	157	1 304	1 772	3 233	10 240	13 121	2 973	26 334	54,0 %
C. Neįvykdyti mokėjimai (B1–B3)	12 490	25,6 %					458	3 342	7 644	11 444	23,5 %
D. Turimas likutis (A–B1)	13 155	27,0 %					3	19	10 992	11 014	22,6 %

⁽¹⁾ Pradiniai 8-ojo, 9-ojo ir 10-ojo EPF asignavimai, bendrasis finansavimas, palūkanos, įvairios lėšos ir perskirstymai iš ankstesnių EPF.

⁽²⁾ Lėšos procentais.

⁽³⁾ Neigiamos sumos atitinka panaikintus įsipareigojimus.

Šaltinis: Audito Rūmai, pagal EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitas ir 2010 m. gruodžio 31 d. finansinę atskaitomybę.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

**Komisijos metinė ataskaita dėl aštuntojo–dešimtojo
Europos plėtros fondų finansų valdymo**

14. Dešimtajam EPF taikomame finansiniame reglamente ⁽¹²⁾ reikalaujama, kad Komisija kasmet pateiktų ataskaitą apie EPF finansų valdymą. Audito Rūmai mano, kad šioje ataskaitoje pateikiamas tikslus finansiniais metais Komisijos pasiektų veiklos tikslų (visų pirma finansinio įgyvendinimo ir kontrolės srityse), finansinės būklės ir reikšmingų 2010 m. veiklai įtakos turėjusių įvykių aprašymas. Audito Rūmai atkreipia dėmesį į 12 dalyje pateiktą pastabą dėl 2010 m. duomenų, susijusių su ankstesnių metų individualiais biudžetinės paramos įsipareigojimais, apskaitos pataisymo.

⁽¹²⁾ 118 ir 124 straipsniai.

II SKYRIUS. AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS DĖL EPF

Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF). Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

I — Atsižvelgdami į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį ir į dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento, kuris taip pat taikomas ankstesniems EPF, 141 straipsnį, Audito Rūmai patikrino:

- a) 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų metines finansines ataskaitas, kurias sudaro konsoliduota finansinė atskaitomybė ⁽¹³⁾ ir konsoliduotos aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitos;
- b) atsižvelgiant į EPF teisinę sistemą, EPF lėšų dalies, kurios finansinį valdymą užtikrina Komisija, šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą ⁽¹⁴⁾.

Vadovybės atsakomybė

II — Pagal SESV 310–325 straipsnius bei aštuntajam, devintajam ir dešimtajam EPF taikomą finansinį reglamentą, vadovybė yra atsakinga už EPF metinių finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą bei jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą:

- a) su EPF metinėmis finansinėmis ataskaitomis susijusi vadovybės atsakomybė apima: tinkamos vidaus kontrolės nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir teisingai pateikti finansinę atskaitomybę, kurioje nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių netikslumų, tinkamų apskaitos metodų pasirinkimą ir taikymą, atsižvelgiant į EPF apskaitos pareigūno ⁽¹⁵⁾ patvirtintas apskaitos taisykles, ir apskaitinių įvertinimų atlikimą pagal atitinkamas aplinkybes. Galutinės EPF metines finansines ataskaitas patvirtina Komisija;
- b) tai, kaip vadovybė vykdo su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu susijusius įsipareigojimus, priklauso nuo EPF Finansiniame reglamente numatyto EPF įgyvendinimo metodo. Vykdomo užduotys turi atitikti patikimo finansų valdymo principą, todėl reikalaujama, kad būtų nustatoma, vykdoma ir palaikoma rezultatyvi ir veiksminga vidaus kontrolė, apimanti pakankamą priežiūrą ir tinkamas priemones, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo bei prireikus teismines procedūras, susigrąžinant neteisingai išmokėtas ar panaudotas lėšas. Nepriklausomai nuo įgyvendinimo metodo, galutinė atsakomybė už EPF finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

⁽¹³⁾ Konsoliduotą finansinę atskaitomybę sudaro balansas, ekonominio rezultato ataskaita, pinigų srautų ataskaita ir EPF gautinų sumų lentelė.

⁽¹⁴⁾ Atsižvelgiant į dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 2, 3, 4 straipsnius, 125 straipsnio 4 dalį ir 134 straipsnį, patikinimo pareiškimas nėra pateikiamas tai EPF lėšų daliai, kurias valdo ir už kurias atsakingas yra EIB.

⁽¹⁵⁾ EPF apskaitos pareigūno patvirtintos apskaitos taisyklės yra pagrįstos Tarptautinės apskaitininkų federacijos paskelbtais Tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS) arba, kai jų negalima pritaikyti, – Tarptautinės apskaitos standartų valdybos parengtais Tarptautiniais apskaitos standartais (TAS) arba Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS). Vadovaujantis finansiniu reglamentu, 2010 finansinių metų konsoliduota finansinė atskaitomybė buvo parengta pagal EPF apskaitos pareigūno patvirtintas šias apskaitos taisykles, kuriose kaupiamosios apskaitos principai yra pritaikyti specifiniam Europos Sąjungos kontekstui, o konsoliduotos EPF įvykdymo ataskaitos ir toliau iš esmės yra rengiamos remiantis grynujų pinigų judėjimu.

Auditoriaus atsakomybė

III — Audito Rūmai, atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Audito Rūmai auditą atliko vadovaudamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais bei INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais tiek, kiek jie yra pritaikomi EPF kontekstui. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad Audito Rūmai planuotų ir atliktų auditą taip, kad būtų gautas pakankamas patikinimas, jog EPF metinėse finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų netikslumų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos.

IV — Auditas turi būti atliekamas taikant procedūras, skirtas gauti audito įrodymus apie sumas ir kitą informaciją konsoliduotose finansinėse ataskaitose bei apie jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Audito Rūmai pasirenka procedūras ir atlieka konsoliduotų finansinių ataskaitų reikšmingų netikslumų ir operacijų reikšmingo neatitikimo EPF teisinės sistemos reikalavimams, dėl sukčiavimo ar klaidų, rizikos vertinimą vadovaudamiesi audito nuovoka. Atlikdamas šiuos rizikos vertinimus, auditorius tikrina su konsoliduotų finansinių ataskaitų rengimu ir teisingu jų pateikimu susijusių vidaus kontrolės sistemą bei įdiegtas priežiūros ir kontrolės sistemas, skirtas užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, siekiant pagal esamas aplinkybes nustatyti audito procedūras. Audito metu taip pat įvertinamas taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas. Taip pat įvertinamas bendras konsoliduotų finansinių ataskaitų ir metinių veiklos ataskaitų pateikimas.

V — Audito Rūmai mano, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad jie galėtų pateikti savo patikinimo pareiškimą.

Finansinių ataskaitų patikimumas**Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo**

VI — Audito Rūmų nuomone, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF metinėse finansinėse ataskaitose šių EPF finansinė būklė 2010 m. gruodžio 31 d. ir su tą dieną pasibaigusiais finansiniais metais susijusių operacijų rezultatai ir pinigų srantai, vadovaujantis EPF finansinio reglamento nuostatomis ir apskaitos pareigūno patvirtintomis apskaitos taisyklėmis, visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas*Pajamos***Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo**

VII — Audito Rūmų nuomone 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

*Išipareigojimai***Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų išipareigojimų teisėtumo ir tvarkingumo**

VIII — Audito Rūmų nuomone 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų metinėse finansinėse ataskaitose atspindimi išipareigojimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

*Mokėjimai***Neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas**

IX — Audito Rūmai audito metu nustatė, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą. Audito Rūmai nustatė, kad aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF mokėjimų labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra 3,4 %.

Neigiama nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

X — Audito Rūmai mano, kad dėl neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrinde aptartų klausimų reikšmingumo 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai yra reikšmingai paveikti klaidų.

2011 m. rugsėjo 1 d.

Pirmininkas

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

European Court of Auditors
12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija*Audito apimtis ir metodas*

15. Patikinimo pareiškimo VI dalyje pateiktos pastabos dėl EPF finansinių ataskaitų patikimumo yra pagrįstos konsoliduotos finansinės atskaitomybės⁽¹⁶⁾ ir konsoliduotos aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitos⁽¹⁷⁾ auditu. Audito metu atliekant testus buvo tikrinami su sumomis ir informacija susiję audito įrodymai. Taip pat buvo vertinami taikyti apskaitos principai, svarbios vadovybės parengtos sąmatos ir bendras konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimas.

16. Audito Rūmų bendrasis audito metodas ir metodika, susiję su finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingu, yra apibūdinti Audito Rūmų 2010 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos 1 skyriaus 1.1 priedo 2 dalyje. Patikinimo pareiškimo VII–X dalyse pateiktos pastabos dėl EPF operacijų tvarkingumo yra pagrįstos:

- a) 195 operacijų, apimančių 30 individualių įsipareigojimų bei 165 tarpinius ir galutinius mokėjimus, kuriuos atliko delegacijos ar Komisijos centrinės tarnybos⁽¹⁸⁾, imties auditu. Jei buvo būtina, įgyvendinančios organizacijos ir galutiniai paramos gavėjai buvo aplankyti vietoje, kad būtų patikrinti finansinėse ar išlaidų ataskaitose deklaruoti mokėjimai;
- b) EuropeAid centrinių tarnybų ir delegacijų priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo įvertinimu, kuris apėmė:
  - i) kontrolės aplinką ir vidaus kontrolės standartus;
  - ii) leidimus duodančių pareigūnų, taip pat ir nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų, atliekamas sutarčių ir mokėjimų *ex ante* patikras;
  - iii) stebėjimą ir priežiūrą;
  - iv) išorės auditus;
  - v) vidaus auditą;

⁽¹⁶⁾ Žr. 2008 m. vasario 18 d. dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 122 straipsnį: „finansinę atskaitomybę sudaro balansas, ekonominių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita ir EPF gautinų sumų lentelė“.

⁽¹⁷⁾ Žr. 2008 m. vasario 18 d. dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 123 straipsnį: „finansinio įgyvendinimo ataskaitas sudaro asignavimus, įsipareigojimus ir mokėjimus apibūdinančios lentelės“.

⁽¹⁸⁾ EuropeAid: 128 projektai ir 20 biudžetinės paramos operacijų; DG ECHO: 7 humanitarinės pagalbos projektai; Išorės santykių generalinis direktoratas: 10 su administracinėmis išlaidomis susijusių operacijų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- c) Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūrą, kuri apėmė *EuropeAid* metinės veiklos ataskaitos vertinimą.

Finansinių ataskaitų patikimumas

17. Audito Rūmai mano, kad 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų EPF finansinėse ataskaitose visais reikšmingais aspektais yra teisingai pateikti EPF finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų rezultatai ir pinigų srautai, atsižvelgiant į atitinkamo finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno patvirtintas atitinkamas apskaitos taisykles.

18. Tačiau kaip ir 2009 m. *EuropeAid* atlikus *ex post* patikras ir Audito Rūmų auditą nustatytas vis dar didelis kodavimo klaidų dažnis⁽¹⁹⁾. Nors Audito Rūmams atlikus finansinės atskaitomybės auditą nebuvo nustatyta reikšmingų su šiomis klaidomis susijusių klaidų, jos vis dar gali būti problemų šaltinis, kadangi gali turėti įtakos metinių finansinių ataskaitų rengimui naudojamų duomenų tikslumui, ypač vykdant finansinių metų atskyrimo procedūrą metų pabaigoje⁽²⁰⁾. Šios klaidos taip pat turi įtakos *EuropeAid* finansų valdymo duomenų patikimumui.

Operacijų tvarkingumas

19. **1 priede** pateikta operacijų testų rezultatų santrauka. Audito Rūmams atlikus mokėjimų imties testus, buvo nustatyta, kad 27 % mokėjimų buvo paveikti klaidų. Audito Rūmų vertinimu labiausiai tikėtinas klaidų lygis yra didesnis nei 3,4 %⁽²¹⁾. Audito Rūmai svarbias pastabas išsamiai pateikia tolesnėse dalyse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

17. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų išvadą, kad 2010 m. EPF finansinėse ataskaitose, kaip ir ankstesniais metais, nėra reikšmingų klaidų.

18. Nuo 2009 m. *EuropeAid* deda ypatingas pastangas siekdamas pagerinti IT duomenų įvesties kokybę. Atsižvelgiant į tai, 2010–2011 m. pradėta esminė valdymo informacijos sistemos (CRIS) sutarčių ir audito modulių peržiūra, taip pat horizontaliosios duomenų kokybės iniciatyvos.

Kaip pažymi Audito Rūmai, tai neturėjo svarbios įtakos 2010 m. metinėms finansinėms ataskaitoms.

19. Komisija pažymi, kad Audito Rūmai nustatė, jog ankstesniais metais (2009 m.) *EuropeAid* portfelio EPF dalyje nebuvo reikšmingų klaidų (t. y. mažiau nei 2 %), o biudžeto portfelio apskaičiuotas klaidų lygis – 2–5 %. Audito Rūmai nustatė, kad 2010 m. *EuropeAid* portfelio biudžeto dalyje nėra reikšmingų klaidų (1,7 %), tačiau EPF veiklos operacijų klaidų lygis viršija 2 % ribą (3,4 %). Todėl *EuropeAid* kontrolės struktūros veiklos rezultatai pastaruosius dvejus metus, atrodo, yra gana stabilūs atsižvelgiant į Audito Rūmų atliekamą auditą ir tebe gerėja, palyginti su laikotarpiu iki 2009 m.

⁽¹⁹⁾ Pavyzdžiui, sutarties pobūdžio, sutarties pradžios ir pabaigos datų.

⁽²⁰⁾ Finansinių metų atskyrimo procedūra siekiama užtikrinti, kad pajamos ir išlaidos būtų tiksliai įrašytos į tinkamą apskaitos laikotarpį.

⁽²¹⁾ Audito Rūmai klaidų įvertį apskaičiuoja naudodamiesi reprezentatyvia statistine imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis („labiausiai tikėtinas klaidų lygis“). Audito Rūmai 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje siekia nuo 1,0 % iki 5,9 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų riba).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Pajamos

20. Audito Rūmai audito metu nustatė, kad pajamų operacijose nebuvo reikšmingų klaidų.

Įsipareigojimai

21. Audito Rūmams atlikus įsipareigojimų auditą nebuvo nustatyta jokių reikšmingų klaidų. Tačiau individualūs įsipareigojimai, priimti pagal decentralizuoto valdymo būdą vykdomų projektų atveju, buvo veikiami labai dažnų (keturios iš 14) kiekybiškai neįvertinamų klaidų, susijusių su viešųjų pirkimų taisyklių laikymusi ir teisiniais sutarčių pasirašymo terminais.

22. Jokių klaidų nebuvo nustatyta individualiuose įsipareigojimuose pagal kitus valdymo būdus. Biudžetinės paramos atveju Audito Rūmai nustatė, kad atsižvelgdama į Komisijos dinaminės interpretacijos kontekstą⁽²²⁾, *EuropeAid* pakankamai struktūruotai ir formaliai įrodė, kad yra laikomasi Kotonu susitarime nustatytų tinkamumo kriterijų.

Mokėjimai

23. Audito Rūmai nustatė, kad mokėjimai buvo paveikti reikšmingų klaidų.

Projektų mokėjimai

24. Kiekybiškai įvertinamos ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos buvo nustatytos visų tipų projektuose, išskyrus tiekimo sutartis.

25. Pagrindinės nustatytų kiekybiškai įvertinamų projektų mokėjimų klaidų rūšys yra:

- a) tikslumo: skaičiavimo klaidos;
- b) tikrumo: nėra sąskaitų faktūrų ar kitų patvirtinančių dokumentų, susijusių su teiktomis paslaugomis ar prekėmis, deklaruoti kiekiai viršija atliktus darbus;
- c) tinkamumo: atitiktis viešųjų pirkimų procedūroms, išlaidos patirtos ne įgyvendinimo laikotarpiu ar susijusios su sutartyje nenustatyta veikla ir paslaugomis, nepagrįstas PVM mokėjimas.

21. Komisija toliau dės pastangas siekdama pagerinti ir nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų, ir Komisijos tarnybų pareigūnų specialų mokymą sutarčių procedūrų klausimais.

22. Komisija palankiai vertina tai, kad pripažįstama, jog 2009–2010 m. gerokai patobulinta vertinimo, kaip laikomasi tinkamumo reikalavimų, ir įrodymo, kad jų laikomasi, proceso struktūra ir įforminimas.

23. Žr. atsakymą į 19 dalies pastabas.

25.

c) Komisija paskelbė naujas instrukcijas, kaip spręsti paramą gaunančių šalių nustatomų mokesčių problemą. Pagal šias instrukcijas turėtų būti supaprastintas tam tikrų PVM sąskaitų faktūrų tvarkymas.

⁽²²⁾ Žr. specialiosios ataskaitos Nr. 2/2005 dėl EPF biudžetinės paramos AKR šalims 28 ir 29 dalis (OL C 249, 2005 10 7).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

26. Kiekybiškai neįvertinamos klaidos dažniausiai buvo susijusios su vykdymo garantijomis⁽²³⁾, kurios nebuvo pakoreguotos padidėjus sutarties sumoms, Išorės santykių generalinio direktorato patvirtintų administracinių išlaidų tvirtinimo ir sutarčių sudarymo procedūrų nesilaikymu, nepakankamais patvirtinamaisiais dokumentais ir sutarčių sudarymo taisyklių nenuoseklumu.

Biudžetinės paramos mokėjimai

27. Audito Rūmams atlikus biudžetinės paramos mokėjimų auditą nustatyta labai dažnų kiekybiškai neįvertinamų klaidų, kadangi nebuvo pateikta pakankamai struktūruotų įrodymų, kad paramą gaunančios vyriausybės pasiekė būtiną pažangą viešųjų finansų valdymo srityje. Pagrindinis paaiškinimas buvo tas, kad trūko tinkamos vertinimo sistemos, kadangi kai kurios paramą gaunančių vyriausybių viešųjų finansų valdymo reformos programos vis dar buvo rengiamos arba jose nebuvo tikroviškų ir aiškių tikslų ir prioritetų. Keliais atvejais delegacijų viešųjų finansų valdymo vertinimo ataskaitose nebuvo įvertinta pažanga atsižvelgiant į referenciniam laikotarpiui nustatytus tikslus. Tačiau 2010 m. birželio mėn. įdiegus viešųjų finansų valdymo pažangos stebėjimo ir ataskaitų rengimo sistemą, tokių klaidų nebuvo nustatyta 2010 m. antrojoje pusėje tikrintose operacijose.

Sistemų veiksmingumas

28. **2 priede** pateikta sistemų tikrinimo rezultatų santrauka. Audito Rūmai nustatė, kad užtikrinant operacijų tvarkingumą sistemos buvo iš dalies veiksmingos.

29. Kaip nurodyta 4 dalyje, *EuropeAid* yra atsakinga už iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto ir EPF finansuojamų didžiosios išorės pagalbos priemonių⁽²⁴⁾ dalies įgyvendinimą. Todėl, jei nenurodyta kitaip, Audito Rūmų pastabos apie priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumą bei generalinio direktoriaus metinės veiklos ataskaitos ir patikinimo pareiškimo patikimumą apima visas *EuropeAid* kompetencijos sritis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

27. Komisija palankiai vertina išvadą, kad nuo tada, kai 2010 m. birželio mėn. buvo įdiegta persvarstyta viešųjų finansų valdymo pažangos vertinimo sistema, nenustatyta klaidų, susijusių su viešųjų finansų valdymo srityje pasiektos pažangos vertinimu. Komisija kruopščiai taiko šį metodą.

⁽²³⁾ Vykdymo garantijos (darbų ir tiekimo sutartims) prašoma tam, kad perkančiajai organizacijai būtų užtikrinta, kad rangovas atlygins bet kokią žalą, jei jis tinkamai ir iki galo nesilaikė savo sutartinių įsipareigojimų.

⁽²⁴⁾ Išskyrus pasirengimo stojimui pagalbą, pagalbą Vakarų Balkanams, humanitarinę pagalbą, makrofinansinę pagalbą, bendrą užsienio ir saugumo politiką bei Greitojo reagavimo mechanizmą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Kontrolės aplinka

30. *EuropeAid* kontrolės aplinka delegacijose ir centrinėse tarnybose yra veiksminga.

31. *EuropeAid* turi aiškia kontrolės strategiją, padedančių užkirsti kelią klaidoms arba jas aptikti ir ištaisyti, bei plačiai įgyvendinami Komisijos vidaus kontrolės standartai. 2010 m. *EuropeAid* ir toliau dėjo pastangas dar labiau stiprinti savo priežiūros ir kontrolės sistemas. Kaip nurodyta Komisijos atsakymuose į 2008⁽²⁵⁾ ir 2009 m.⁽²⁶⁾ Audito Rūmų metinėse ataskaitose dėl EPF pateiktas pastabas, *EuropeAid* parengė ir pradėjo įgyvendinti „*EuropeAid* valdymo ir kontrolės piramidės stiprinimo veiksmų planą“ (veiksmų planas)⁽²⁷⁾. Plane atsižvelgiama į didžiąją ankstesnėse Audito Rūmų ataskaitose pateiktų pastabų ir rekomendacijų dalį. Jame taip pat nurodomi veiksmai, kuriuos reikėtų taikyti, kad būtų geriau suderinti žmoniškųjų išteklių poreikiai ir vidaus tikslai⁽²⁸⁾. Tačiau 2010 m. plano įgyvendinimas vis dar buvo pradiniam etape.

Ex ante patikros

32. Audito Rūmai mano, kad leidimus duodančių pareigūnų *EuropeAid* centrinėse tarnybose ir delegacijose atliktos *ex ante* patikros yra iš dalies veiksmingos užkertant kelią klaidoms ar jas aptinkant ir ištaisant.

Projektai

33. Projektų mokėjimų atveju nustatyta patikrų trūkumų, susijusių su išlaidų tikslumu, tikrumu ir tinkamumu (žr. 25 dalį). Pagal sutarties pobūdį *EuropeAid* atlikdama *ex ante* patikras dažnai remiasi išorės priežiūros pareigūnų sertifikatais (darbų sutartims) ar išorės auditoriais ir išorės patikrinimais (programų sąmatoms, dotacijoms ir nustatyto mokesčio paslaugų sutartims). Tačiau pagal Audito Rūmų nustatytų klaidų dažnumą išlaidose, kurioms buvo rengiami šie išorės sertifikatai, atliekami auditai ir patikrinimai rodo, kad gautas su šia kontrole susijęs patikrinimas yra ribotas. Pavyzdžiui, Audito Rūmai nustatė klaidų 12 operacijų, susijusių su sutartimis dėl dotacijų, o jos visos buvo patvirtintos atlikus išorės auditus ar išlaidų patikrinimus.

31. „*EuropeAid* valdymo ir kontrolės piramidės stiprinimo veiksmų planas“ įgyvendinamas kaip planuota, daugelis jo veiksmų jau įgyvendinta iki 2011 m. vidurio. Viena svarbi veiklos rūšis – kuriama ataskaitų teikimo internetu du kartus per metus priemonė (išorės pagalbos valdymo ataskaitos), kurią taikant pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai gaunami iš valdymo informacijos sistemų, bus pradėta įgyvendinti 2011 m. liepos mėn.

33. Teikdama patikrinimą Komisija nesiremia vien šiais išlaidų patikrinimais. Į *EuropeAid* (privalomą) audito metodiką įtrauktas metinis projektų rizikos vertinimas, skirtas atrinkti tų rūšių veiklai, kuriai turėtų būti taikomas rizikos analize pagrįstas auditas, dažniausiai papildomai prie privalomų išlaidų patikrinimų. Be to, *EuropeAid* toliau deda pastangas siekdamas didinti išlaidų patikrinimų kokybę, naujausia priemonė – paskelbtos privalomos standartinės techninės užduotys auditoriams (užsakytiems ir Komisijos, ir paramos gavėjų). Delegacijos ir centrinės tarnybos taip pat turi užduotį – patikrinti atliktų patikrinimų kokybę.

⁽²⁵⁾ 54 dalis.

⁽²⁶⁾ 54 dalies b punktas.

⁽²⁷⁾ 2010 11 19 *EuropeAid* valdymo ir kontrolės piramidės stiprinimo veiksmų planas.

⁽²⁸⁾ 2010 11 19 *EuropeAid* valdymo ir kontrolės piramidės stiprinimo veiksmų plano 7.1 ir 7.2 veiksmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Biudžetinė parama

34. Dėl biudžetinės paramos, reikšmingas patobulinimas buvo naujo delegacijų metinių ataskaitų dėl viešųjų finansų valdymo paramą gaunančiose šalyse antrajame 2010 m. pusmetyje formato ir naujos struktūros parengimas. Tačiau kai kurios paramą gaunančių vyriausybių viešųjų finansų valdymo reformos programos vis dar buvo rengiamos arba jose nebuvo tikroviškų, aiškių tikslų ir prioritetų, todėl tai trukdė atlikti struktūruotą reformos pažangos įvertinimą (žr. 27 dalį).

Stebėjimas ir priežiūra

35. Audito Rūmai mano, kad *EuropeAid* centrinių tarnybų stebėjimas ir priežiūra buvo veiksmingi, o delegacijų – iš dalies veiksmingi.

EuropeAid centrinės tarnybos

36. *EuropeAid* centrinėse tarnybose buvo įdiegtos kelios priemonės, skirtos užtikrinti pagrindinės veiklos ir pagrindinių kontrolės priemonių veikimo stebėjimą.

37. Centrinės tarnybos atlieka delegacijų pusmetinių išorės pagalbos valdymo ataskaitų analizę, tokiu būdu stebėdamos projektų įgyvendinimą paramą gaunančiose šalyse ir kitus aspektus, pavyzdžiui, delegacijų vidaus kontrolės priemonės ir žmogiškuosius išteklius. 2010 m. aplankyty delegacijų atveju Audito Rūmai nustatė, kad ataskaitose buvo pateikta svarbi ir patikima informacija. *EuropeAid* veiksmų planu siekiama dar labiau sustiprinti jų, kaip pagrindinių kontrolės priemonių, vaidmenį, kad šios ataskaitos taptų „kontrolės piramidės pagrindu bei pagrindine atskaitomybės priemone tarp delegacijų ir centrinių tarnybų“. Todėl nuo 2011 finansinių metų delegacijų vadovų pirmą kartą bus prašoma pateikti metinį patikinimą dėl veiklos rezultatų bei operacijų teisėtumo ir tvaringumo, pagrindžiantį metinį generalinio direktoriaus patikinimo pareiškimą ⁽²⁹⁾.

34. Komisija palankiai vertina tai, kad pripažįstamas patobulinimas, įdiegtas parengus naują viešųjų finansų valdymo reformų pažangos metinių ataskaitų formatą. Tikimasi, kad, kai šis metodas bus įtvirtintas, tinkamų ataskaitinių vertinimo laikotarpių tikslai ir taikymas bus aiškesni.

⁽²⁹⁾ 2010 11 19 *EuropeAid* valdymo ir kontrolės piramidės stiprinimo veiksmų plano 2.1 ir 2.2 veiksmi.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

38. Patikrinimai delegacijose padeda *EuropeAid* centrinėms tarnyboms įvertinti projektų įgyvendinimą ir delegacijų vidinės organizacijos, sistemų ir procedūrų tinkamumą. Be 14 atliktų patikrinimų 2010 m., *EuropeAid* taip pat atliko 2008 ir 2009 m. 14 vykdytų patikrinimų rezultatų analizę. Atlikus analizę matyti, jog būtina dar labiau sustiprinti delegacijų veiklos ir finansų padalinių gebėjimus bei projektų stebėjimą ir šalių partnerių įsitraukimą.

39. 2009 m. pabaigoje *EuropeAid* centrinės tarnybos paskelbė papildomas gaires dėl delegacijų stebėjimo patikrų vietoje, įtraukdamos atrankos kriterijus, kad būtų tinkamai atsižvelgta į veiklos ir finansinius aspektus. Tačiau 2010 m. didžioji Audito Rūmų aplankyto delegacijų dalis vis dar nesilaikė rekomenduojamų procedūrų (žr. 44 dalį). Audito Rūmai taip pat nustatė, kad siekdamas pagerinti projektų stebėjimą ir šalių partnerių įsitraukimą, *EuropeAid* centrinės tarnybos ir delegacijos ir toliau teikė pagalbą EPF nacionalinių leidimų duodančių pareigūnų tarnyboms (žr. 43 dalį).

40. Atlikus su bendrosiomis sutartimis susijusius *EuropeAid* prašomus auditus gaunama vertinga informacija apie sistemų trūkumus, veikiančius projektų kontrolės sistemas, ir apie galimų netinkamų išlaidų dydį ir pobūdį. *EuropeAid* centrinės tarnybos kasmet atlieka šių auditų rezultatų analizę ir vykdo tolesnę jų priežiūrą. Didžioji šių nustatytų faktų dalis yra pasikartojančio pobūdžio, dažniausiai trūksta dokumentų arba jie yra nepakankami, arba įgyvendinančios organizacijos taiko netinkamas viešųjų pirkimų procedūras. Todėl vienas reikšmingų pasiekimų buvo „Finansų valdymo priemonių rinkinys išorės veiksams skiriamų ES lėšų gavėjams“, baigtas rengti ir paskelbtas 2010 m. pabaigoje, kuriuo siekiama pagerinti įgyvendinančių organizacijų žinias apie finansų valdymą ir tinkamumo taisykles.

41. *EuropeAid* centrinės tarnybos atitiktis stebėjimą taip pat užtikrina atlikdamos operacijų *ex post* patikras. Kaip ir anksčiau metais, taikant šias kontrolės priemones dažnai buvo nustatytos klaidos, susijusios su neišsamiais ir netiksliais duomenimis *EuropeAid* CRIS⁽³⁰⁾ informacinėje sistemoje. Kiti nustatyti faktai yra susiję su neišsamiais viešųjų pirkimų procedūrų dokumentais. Tačiau finansinį poveikį turinčios klaidos iš esmės buvo susijusios su nepagrįstu avansinių mokėjimų tvirtinimu ir, vis dėlto, jos galėjo būti ištaisytos prieš sutarčių baigimą. Nors *EuropeAid* pastaraisiais metais dar labiau patobulino operacijų *ex post* patikrų sistemą, ji vis dar nėra veiksminga nustatant su operacijų tvarkingumu susijusias klaidas ir leidimus duodančių pareigūnų atliekamų *ex ante* patikrų trūkumus.

39. Dabartinės *EuropeAid* gairės dėl patikrų vietoje nėra privalomi nurodymai. Šiuo metu *EuropeAid* svarsto, kaip geriau sutvarkyti stebėjimo sistemą (taip pat patikras vietoje), atsižvelgiant į dabartinius žmogiškųjų ir audito vizitų biudžeto išteklių apribojimus ir į finansinių sąskaitų saugumo klausimus. Visų pirma *EuropeAid* ketina pradėti naudoti daugiamečius stebėjimo ir vertinimo planus ir patobulinti stebėjimo gaires bei ataskaitų teikimą, ypač 2011 m. iš naujo parengiant išorės pagalbos valdymo ataskaitas (kurias delegacijos teikia du kartus per metus) ir naujas programų ir projektų ciklo valdymo gaires.

41. *EuropeAid* šiuo metu peržiūri savo vidaus kontrolės struktūrą ir dar kartą nagrinės *ex post* operacijų kontrolės sistemos ekonominę naudą.

⁽³⁰⁾ Bendra RELEX informacinė sistema.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

42. *EuropeAid* neįdiegė valdymo informacijos sistemų, skirtų atlikti patikrų vietoje, išorės auditų ir išlaidų patikrų rezultatų stebėjimą ir tolesnę priežiūrą, todėl generaliniam direktoriui ir delegacijų vadovams sunku gauti patikinimą, kad buvo laiku imtasi taisomųjų veiksmų, visų pirma susijusių su nustatytų klaidų ištaisymu. Be to, vis dar nėra susietos *EuropeAid* CRIS audito ir susigrąžinimo pavedimų (*Cris Audit* ir *CRIS Recovery Orders*) informacinės sistemos, todėl sudėtinga vykdyti taisomųjų veiksmų stebėjimą.

Delegacijos

43. Kaip ir ankstesniais metais Audito Rūmai nustatė menkai dokumentuotas ir neveiksmingas patikras daugelyje nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų tarnybų EPF paramą gaunančiose šalyse. *EuropeAid* centrinės tarnybos ir delegacijos dažnai teikia techninę pagalbą šioms patikroms stiprinti, tačiau rezultatai būna nepakankami dėl to, kad nacionaliniai leidimus duodantys pareigūnai netinkamai vykdo savo užduotis, arba dėl ribotų išteklių, arba dėl dažnos darbuotojų kaitos.

44. Daugelyje 2010 m. Audito Rūmų apšviestų delegacijų nebuvo laikomasi *EuropeAid* gairių dėl stebėjimo vizitų vietoje eigos (žr. 39 dalį). 2010 m. *EuropeAid* pastabų santraukoje, susijusioje su 2008 m. kovo mėn.–2009 m. rugsėjo mėn. ⁽³¹⁾ atliktais 14 patikrinimų delegacijose, nurodyta, kad delegacijos turi ribotus išteklius, todėl dažnai sumažėja jų galimybės vykdyti svarbią stebėjimo veiklą, pavyzdžiui, projektų stebėjimą vietoje, visų pirma susijusį su finansiniais aspektais. *EuropeAid* veiksmų plane pabrėžiama būtinybė stiprinti projektų stebėjimą ⁽³²⁾.

Išorės auditai

45. Audito Rūmai mano, kad *EuropeAid* centrinių tarnybų išorės audito funkcija buvo veiksminga, o delegacijų – iš dalies veiksminga.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

42. Tai, kad nėra standartizuotos IT priemonės, nereiškia, kad nesiimama tolesnių veiksmų dėl faktų, nustatytų atliekant auditą ir stebėjimą. Visi perįgaliojami leidimus duodantys pareigūnai imasi tolesnių veiksmų po audito ir, jei būtina, teikia susigrąžinimo pavedimus.

EuropeAid tikisi, kad sistemų moduliai, skirti audito rezultatams tvarkyti ir susigrąžinimo pavedimams parengti, bus susieti valdymo informacijos sistemoje (CRIS) iki 2011 m. pabaigos.

Taip pat žr. atsakymus į 31 dalies ir 62 dalies c punkto pastabas.

43. Žr. atsakymą į 8 dalies pastabas.

44. Žr. atsakymą į 39 dalies ir 62 dalies c punkto pastabas.

⁽³¹⁾ *EuropeAid* 01: „2008 m. kovo mėn.–2009 m. rugsėjo mėn. tikrinimo vizitai: pagrindinių rekomendacijų santrauka“, 2010 12 17.

⁽³²⁾ 2010 11 19 *EuropeAid* valdymo ir kontrolės piramidės stiprinimo veiksmų plano 6.2 veiksmas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

EuropeAid centrinės tarnybos

46. *EuropeAid* centrinės tarnybos parengė bendrą metinių audito planų rengimo, įgyvendinimo ir tolesnių priemonių metodiką, privalomą *EuropeAid* centrinėms tarnyboms ir delegacijoms. 2010 m. reikšmingas patobulinimas buvo bendrų kriterijų apibrėžimas, užtikrinantis 5 % metinių auditų. *EuropeAid* centrinės tarnybos taikė šią metodiką.

47. *EuropeAid* centrinės tarnybos atlieka nuoseklių delegacijų išorės audito funkcijų ir išorės auditų, atliekamų pagal Komisijos audito bendrąją sutartį, kokybės stebėjimą. Išsamiose metinėse kokybės peržiūrose pateikiama naudinga informacija apie būtinybę atlikti dar daugiau patobulinimų. Jos yra papildomų instrukcijų ir gairių išorės auditoriams pagrindas.

Delegacijos

48. Iš esmės delegacijos savo išorės auditus atliko pagal metodiką. Tačiau Audito Rūmai nustatė, kad vis dar yra tobulintinių sričių. Kaip buvo nurodyta 2009 m. Audito Rūmų metinėje ataskaitoje dėl EPF⁽³³⁾, dėl personalo problemų delegacijose apribojami jų gebėjimai atlikti rizika grindžiamus auditus, nes prioritetas skiriamas privalomiems auditams. Tai taip pat turi neigiamą poveikį audito metu nustatytų faktų tvirtinimo procedūros terminams, kadangi atsiranda rizika, kad netinkamos išlaidos gali tapti nebesusigrąžinamos.

Vidaus auditas

49. Audito Rūmai mano, kad vidaus auditas yra veiksmingas.

50. Vidaus audito skyrius (IAC)⁽³⁴⁾ savo veiklą vykdė atsižvelgdamas į tikslą generaliniam direktoriui teikti patikinimą dėl rizikos valdymo, kontrolės ir vidaus valdymo procedūrų veiksmingumo ir efektyvumo. 2009 m. personalo stygiaus problema buvo išspręsta, ir IAC galėjo iki galo įgyvendinti savo 2010 m. darbo planą.

⁽³³⁾ 47 dalis.

⁽³⁴⁾ IAC yra Komisijos generalinio direktorato padalinys. Jam vadovauja padalinio vadovas, tiesiogiai pavaldus generaliniam direktoriui. Jo užduotis – pateikti nepriklausomą patikinimą dėl vidaus kontrolės sistemos veiksmingumo, kad būtų patobulinta generalinio direktorato veikla.

46. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai pripažįsta svarbų kiekvienais metais daromą *EuropeAid* išorės audito metodikos tobulinimą.

48. Tiesa, kad trūksta darbuotojų ir tai gali daryti neigiamą poveikį audito metu nustatytų faktų tvirtinimo procedūros trukmei, vis dėlto visas privalomas audito ataskaitas būtina pateikti prieš Komisijai atliekant paskutinį mokėjimą, todėl rizika, kad lėšos taps nebesugrąžinamos, itin maža.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

51. 2010 m. žymiai sumažėjo vidutinis laikotarpis, per kurį *EuropeAid* tarnybos teikia pastabas dėl audito ataskaitų projektų ir tolesnių rekomendacijų, kurias rengia IAC ir vidaus audito tarnyba (IAS) ⁽³⁵⁾. Vis dar buvo reikšmingai vėluojama įgyvendinti kai kurias ankstesnių metų rekomendacijas, visų pirma susijusias su žmogiškaisiais ištekliais ir IT.

Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas

52. **3 priede** pateikta Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatų santrauka.

53. Metinėje veiklos ataskaitoje teisingai pateikiama informacija apie įdiegtų priežiūros ir kontrolės sistemų įgyvendinimą ir rezultatus. Ji yra aiški ir informatyvi, visų pirma dėl to, kad naudojami kiekybiniai rodikliai. Ataskaitoje pažymėta, kad atsižvelgiant į jos daugiametės kontrolės architektūros pobūdį ir rezultatus, *EuropeAid* nemano, kad generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime būtina pateikti išlygą dėl jos portfelio likutinio klaidų lygio ⁽³⁶⁾. Tačiau joje vis dėlto nepateikiama jokia ši pareiškimą patvirtinanti informacija.

54. Siekdama parodyti, kaip skirtinguose kontrolės lygmenyse prisidedama prie klaidų nustatymo ir ištaisymo, *EuropeAid* pirmą kartą pateikė *ex ante* ir operacijų *ex post* kontrolės priemonėmis aptiktų ir ištaisytų klaidų santrauką ⁽³⁷⁾. Tačiau šie duomenys nėra išsamūs, kadangi nėra pateikiama išsami informacija apie aptiktas ir ištaisytas klaidas, *EuropeAid* iniciatyva (ne pagal bendrąją audito sutartį) ar paramos gavėjų iniciatyva atlikus auditus ir išlaidų patikrinimus.

55. *EuropeAid* dar nenustatė pagrindinio rodiklio, susijusio su likusių klaidų, atlikus visas *ex ante* ir *ex post* patikras, numatomu finansiniu poveikiu. Kaip buvo nurodyta 2009 m. Audito Rūmų metinėje ataskaitoje dėl EPF ⁽³⁸⁾, kadangi šio rodiklio nėra, *EuropeAid* negali įrodyti, kad trūkumų ir klaidų finansinis poveikis vis dar yra mažesnis už nustatytą reikšmingumo kriterijų lygį. Audito Rūmai pažymi, kad *EuropeAid* rengia šios informacijos teikimo metodiką ⁽³⁹⁾.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

51. Ilgas vėlavimas įgyvendinant audito rekomendacijas susijęs su žmogiškųjų išteklių politika ir informacinių technologijų sistemomis, abu šiuos dalykus itin sudėtinga įgyvendinti greitai, atsižvelgiant į politikos pokyčius ir jai įgyvendinti per metinį planavimo ciklą reikalingą laiką. Tačiau *EuropeAid* atidžiai ir reguliariai imasi tolesnių veiksmų dėl visų rekomendacijų įgyvendinimo, taip pat kas pusmetį teikiamomis audito valdymo ataskaitomis.

53. Komisija mano, kad keturiose *EuropeAid* metinės veiklos ataskaitos sudedamosiose dalyse, kuriomis grindžiamas patikinimas, išdėstyti kokybiniai ir kiekybiniai rodikliai iš tiesų yra būtini įrodymai generalinio direktoriaus pakankamo patikinimo pareiškimui pagrįsti ir pagal juos tiksliai įvertinamas *EuropeAid* finansų valdymo tvarkinumas.

54. Metinėje veiklos ataskaitoje aiškiai patvirtinta, kad duomenys, kuriais išdėstytos auditorių aptiktos ir ištaisytos klaidos, pateikti tik tų auditorių, kurie samdomi pagal *EuropeAid* bendrąją audito sutartį, t. y. faktinė pinigų suma, skirta *EuropeAid* metinio klaidų aptikimo ir ištaisymo reikmėms, yra gerokai didesnė nei nurodytoji ataskaitoje. Vidutinės trukmės laikotarpiu patobulinus IT net vietos lygmeniu samdomi auditoriai galėtų centralizuotai registruoti nustatytus finansinius faktus, tačiau dar reikia visapusiškai įvertinti ekonominę šio patobulinimo naudą.

55. Kaip planuota, 2010 m. *EuropeAid* pradėjo rengti generalinio direktoriaus portfelio likutinio klaidų lygio (kai atliktos visos patikros) vertinimo metodiką, o 2011 m. šis darbas pagal planą tęsiamas. Metodika patvirtinta 2011 m. kovo mėn., o 2011 m. gegužės mėn. pradėtas bandomasis tyrimas siekiant išbandyti ją ir parengti išsamią darbo programą, kad būtų galima visiškai įgyvendinti šią programą.

⁽³⁵⁾ IAS yra Komisijos generalinis direktoratas. Jam vadovauja Komisijos vidaus auditorius, pavaldus Komisijos audito pažangos komitetui. Jo užduotis – teikti nepriklausomą patikinimą dėl vidaus kontrolės sistemų veiksmingumo ir padėti Komisijai teikti nuomones, patarimus ir rekomendacijas.

⁽³⁶⁾ Klaidų lygis, atlikus visas *ex ante* ir *ex post* patikras.

⁽³⁷⁾ 2010 m. *EuropeAid* metinė veiklos ataskaita, 3.1.2.2.4 dalis, p. 30.

⁽³⁸⁾ 50 dalis.

⁽³⁹⁾ 2010 m. *EuropeAid* metinė veiklos ataskaita, 3.1.2.2.4 dalis, p. 30.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

56. Dėl 2010 finansinių metų *EuropeAid* generalinis direktorius pareiškė gavęs pakankamą patikinimą, jog įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrino operacijų tvarkingumą. Audito Rūmų audito rezultatais šio pareiškimo pagrįsti negalima. Jie nustatė, kad *EuropeAid* sistemos buvo iš dalies veiksmingos, o *EuropeAid* atlikti mokėjimai iš EPF ir ES bendrojo biudžeto, kurie buvo susiję su išorės santykiais ir vystymu, buvo veikiami reikšmingų klaidų ⁽⁴⁰⁾.

57. Audito Rūmai mano, kad generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo vertinimas tvarkingumo požiūriu.

Išvados ir rekomendacijos

Išvados

58. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Audito Rūmai mano, kad 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų EPF finansinėse ataskaitose visais reikšmingais aspektais yra teisingai pateikta EPF finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų rezultatai ir pinigų srautai, atsižvelgiant į finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles.

59. Remdamiesi savo audito rezultatais, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2010 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais:

- a) EPF pajamose nebuvo reikšmingų klaidų;
- b) su EPF susijusiuose individualiuose įsipareigojimuose nebuvo reikšmingų klaidų, tačiau jie labai dažnai buvo veikiami kiekybiškai neįvertinamų klaidų;
- c) EPF mokėjimai buvo veikiami reikšmingų klaidų.

60. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus Audito Rūmai daro išvadą, kad *EuropeAid* priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

56. Komisija savo kontrolės priemonės parengė taip, kad jos apimtų visą jos daugiamečių projektų įgyvendinimo ciklą. Ji mano, kad šios priežiūros ir kontrolės sistemos veiksmingos ir kasmet gerokai patobulinamos. Imamasi veiksmų dėl ankstesniais metais Audito Rūmų pateiktų rekomendacijų. Daugelį atliktų patobulinimų Audito Rūmai pripažino, dėl to svarbūs pagrindinės kontrolės sistemos aspektai laikomi veiksmingais, taip pat 2010 m. kaip veiksminga įvertinta *EuropeAid* kontrolės sistema.

Taip pat žr. atsakymą į 19 dalies pastabas.

57. Žr. atsakymą į 53 dalies pastabas.

59.

c) Žr. atsakymą į 19 dalies pastabas.

60. Žr. atsakymą į 56 dalies pastabas.

⁽⁴⁰⁾ Žr. Audito Rūmų 2010 finansinių metų metinės ES biudžeto vykdymo ataskaitos 5 skyrių „Išorės pagalba, vystymas ir plėtra“ 5.35 ir 5.36 dalis bei 5.1 priedą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

61. Kaip buvo minėta ankstesnėse metinėse ataskaitose dėl EPF *EuropeAid* nustatė nuoseklią kontrolės strategiją, tačiau kai kuriose srityse vis dar yra trūkumų. 2010 m. pabaigoje *EuropeAid* parengė savo valdymo ir kontrolės piramidės stiprinimo veiksmų planą. Plane atsižvelgiama į daugelį šioje ir ankstesnėse Audito Rūmų metinėse ataskaitose pateiktų pastabų ir rekomendacijų. Jis gali padėti reikšmingai patobulinti *EuropeAid* priežiūros ir kontrolės sistemų koncepciją ir diegimą.

Rekomendacijos

62. **4 priede** pateikti Audito Rūmų atliktos peržiūros, kurios metu buvo tikrinama pažanga, padaryta įgyvendinant ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas rekomendacijas, rezultatai. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2010 m. nustatytus faktus ir išvadas, Audito Rūmai rekomenduoja *EuropeAid* užbaigti šiuos plane numatytus veiksmus:

- a) nustatyti pagrindinį rodiklį, kuriuo galima būtų vertinti likusių klaidų poveikį po to, kai buvo atliktos visos *ante* ir *ex post* patikros (žr. 55 dalį ⁽⁴¹⁾);
- b) įvertinti įvairių kontrolės priemonių, visų pirma operacijų *ex post* kontrolės sistemų, ekonominę naudą (žr. 41 ir 61 dalis ⁽⁴²⁾);
- c) stiprinti projektų stebėjimo veiksmingumą, įskaitant patikras vietoje, remiantis daugiamečiais stebėjimo ir vertinimo planais (žr. 44 dalį).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

61. Žr. atsakymą į 31 dalies pastabas.

62.

- a) Kaip planuota, 2010 m. *EuropeAid* pradėjo rengti generalinio direktoriaus portfelio likutinio klaidų lygio (kai atliktos visos patikros) vertinimo metodiką, o 2011 m. šis darbas pagal planą tęsiamas. Metodika patvirtinta 2011 m. kovo mėn., o 2011 m. gegužės mėn. pradėtas bandomasis tyrimas siekiant išbandyti ją ir parengti išsamią darbo programą, kad būtų galima visiškai įgyvendinti šią metodiką.
- b) Komisija ėmėsi veiksmų dėl kontrolės priemonių ekonominės naudos atsižvelgdama į 2010 m. atliktą platesnio masto *EuropeAid* kontrolės strategijos peržiūrą. Ši veikla bus persvarstyta ir iš naujo pradėta vykdyti 2011–2012 m. atsižvelgiant į dabar vykdomos Finansinio reglamento peržiūros galutinius rezultatus.

Taip pat žr. atsakymą į 41 dalies pastabas.

- c) *EuropeAid* ketina pradėti naudoti daugiamečius stebėjimo ir vertinimo planus ir patobulinti stebėjimo gaires bei ataskaitų teikimą, ypač 2011 m. iš naujo parengiant išorės pagalbos valdymo ataskaitas (kurias delegacijos teikia du kartus per metus) ir naujas programų ir projektų ciklo valdymo gaires.

⁽⁴¹⁾ Taip pat žr. Audito Rūmų 2009 m. metinės ataskaitos dėl EPF 54 dalies a punktą.

⁽⁴²⁾ Taip pat žr. Audito Rūmų 2009 m. metinės ataskaitos dėl EPF 54 dalies b punktą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

63. Audito Rūmai taip pat rekomenduoja *EuropeAid*:

- a) atlikti išorės priežiūros pareigūnų sertifikatus, auditų ir išlaidų patikrinimų patikimumo peržiūrą (žr. 33 dalį).
- b) įdiegti valdymo informacijos sistemas, kad generalinis direktorius ir delegacijų vadovai galėtų vykdyti geresnį patikrų vietoje, išorės auditų ir išlaidų patikrinimų rezultatų stebėjimą ir tolesnę priežiūrą (žr. 42 dalį).
- c) susieti CRIS audito ir CRIS susigrąžinimo pavedimų informacines sistemas (žr. 42 dalį).
- d) toliau dėti pastangas užtikrinant, kad į CRIS informacinę sistemą būtų laiku įrašyti tikslūs ir išsamūs duomenys (žr. 18 ir 41 dalis).

64. Biudžetinės paramos srityje Audito Rūmai rekomenduoja *EuropeAid*:

- a) užtikrinti, kad delegacijos nuosekliai taikytų delegacijų metinių ataskaitų dėl viešųjų finansų valdymo paramą gaunančiose šalyse naują formatą ir struktūrą, kad struktūruotu ir formalizuotu būdu pateikta viešųjų finansų valdymo pažangą (34 dalis).
- b) pasitelkdama politinį dialogą skatintų aiškių vertinimo sistemų paramą gaunančiose šalyse, susijusių su viešųjų finansų valdymo reformų programomis, rengimą (34 dalis).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

63.

- a) Komisijos tarnybos iš tiesų šiuo metu peržiūri išorės priežiūros pareigūnų sertifikatus, auditus ir išlaidų patikrinimus jų kokybės ir patikimumo atžvilgiu. Be to, 2008 m. Komisija nustatė, kad techniniai auditai bus privalomi visoms darbų sutartims, kurių suma didesnė kaip 15 milijonų eurų, ir vėliau paskelbė standartinės techninės užduotis. Techniniai auditai apima visą projekto įgyvendinimo ciklą – nuo parengimo iki įgyvendinimo, įskaitant priežiūros pareigūnų sertifikatų patikrinimą. 2010 m. dar galėjo neišryškėti visa šių pokyčių nauda. Komisija šiuo metu taip pat svarsto galimas priemones, kurios padėtų padidinti paramos gavėjų užsakomų išlaidų patikrinimų kokybę.
- b) Komisija kuria valdymo informacijos sistemas (visų pirma pasitelkdama naują delegacijų ataskaitų teikimo internetu sistemą), kuriomis valdybai suteikiama galimybė geriau stebėti turimus veiklos ir finansų valdymo duomenis šioje srityje.

Taip pat žr. atsakymą į 62 dalies c punkto pastabas.

- c) *EuropeAid* tikisi, kad sistemos moduliai, skirti audito rezultatams tvarkyti ir susigrąžinimo pavedimams rengti, bus susieti valdymo informacijos sistemoje (CRIS) iki 2011 m. pabaigos.
- d) *EuropeAid* ir toliau dės dideles pastangas, kurių ėmėsi 2009 m., siekdamas didinti duomenų įvesties kokybę. Atsižvelgiant į tai, 2010–2011 m. pradėta esminė valdymo informacijos sistemos (CRIS) sutarčių ir audito modulių peržiūra.

64.

- a) Komisija užtikrins, kad persvarstytas formatas būtų rūpestingai taikomas siekiant pagrįsti savo struktūruotą ir įformintą požiūrį į viešųjų finansų valdymo pažangos vertinimą.
- b) Komisija pripažįsta, kad svarbu parengti aiškias vertinimo sistemas, skirtas paramos gavėjų viešųjų finansų valdymo reformų strategijoms, pradedant atlikti paramos biudžetui operacijas. Šis metodas bus grindžiamas su atitinkamomis valdžios institucijomis reguliariai palaikomu strateginiu dialogu.

1 PRIEDAS

EUROPOS PLĖTROS FONDŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2010			2009	2008	2007
	Projektai	Biudžetinė parama	Iš viso			
Iš viso įsipareigojimų	20	10	30	50	45	60
Iš viso mokėjimų (iš kurių):	145	20	165	170	170	148
Avansai	0	0	0	0	40	0
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	145	20	165	170	130	148

IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA

MOKĖJIMŲ TESTAVIMO REZULTATAI ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Testuotų mokėjimų dalis,

kuri buvo be klaidų	74 % (107)	65 % (13)	73 % (120)	78 %	76 %	63 %
kuri buvo paveikta vienos ar kelių klaidų	26 % (38)	35 % (7)	27 % (45)	22 %	24 %	37 %

Klaidų veikiančių mokėjimų analizė

Analizė pagal klaidų rūšį

Kiekybiškai neįvertinamos klaidos:	39 % (15)	100 % (7)	49 % (22)	65 %	61 %	49 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos:	61 % (23)	0 % -	51 % (23)	35 %	39 %	51 %
tinkamumo	70 % (16)	0 % -	70 % (16)	23 %	44 %	68 %
tikrumo	17 % (4)	0 % -	17 % (4)	23 %	38 %	21 %
tikslumo	13 % (3)	0 % -	13 % (3)	54 %	19 %	11 %

APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS

Labiausiai tikėtinas klaidų lygis

3,4 %

Apatinė klaidų riba

1,0 %

Viršutinė klaidų riba

5,9 %

(1) Kad būtų galima geriau įvertinti šios politikos grupės sritis su skirtingais rizikos profiliais, imtis buvo suskaidyta į segmentus.

(2) Skliausteliuose pateikti skaičiai atspindi faktinių operacijų skaičių.

2 PRIEDAS

SISTEMŲ, SUSIJUSIŲ SU EUROPOS PLĖTROS FONDAIS IR IŠ BENDROJO BIUDŽETO SKIRIAMA VYSTYMO
PAGALBA, PATIKRINIMO REZULTATAI

Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Vertinamoji sistema	Kontrolės aplinka	Ex ante patikros	Stebėjimas ir priežiūra	Išorės auditai	Vidaus auditai	Bendras įvertinimas
Centrinės EuropeAid sistemos	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Veiksminga	Iš dalies veiksminga
Delegacijos	Veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	n. d.	Iš dalies veiksminga

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2010	2009	2008	2007
	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga	Iš dalies veiksminga

3 PRIEDAS

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS, SUSIJUSIOS SU EUROPOS PLĖTROS FONDAIS IR IŠ BENDROJO BIUDŽETO SKIRIAMA VYSTYMO PAGALBA, REZULTATAI

Pagrindiniai susiję GD	Generalinio direktoriaus pateikto pareiškimo pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo vertinimas	
				2010	2009
AIDCO	Be išlygų	n. d.	EuropeAid nustatė nuoseklią kontrolės strategiją ir toliau reikšmingai tobulino savo taikomų priežiūros ir kontrolės sistemų koncepciją ir diegimą. Tačiau Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad vis dar yra su tam tikromis kontrolės priemonėmis susijusių trūkumų, ir kad mokėjimai buvo veikiami reikšmingų klaidų.	B	B

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, jis (ji) turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

B: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

C: Generalinio direktoriaus pareiškime ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas tvarkingumo atžvilgiu.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS, SUSIJUSIAS SU EUROPOS PLĖTROS FONDAIS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
2009	Atsižvelgdama į savo bendros kontrolės strategijos planuojamą peržiūrą, <i>EuropeAid</i> turėtų nustatyti pagrindinį rodiklį, skirtą numatomam likusių klaidų finansinio poveikio įvertinimui, po to, kai buvo atliktos visos <i>ex ante</i> ir <i>ex post</i> patikros, pavyzdžiui, grindžiamą reprezentatyvios statistinės baigtų projektų imties nagrinėjimu (2009 m. metinė ataskaita, 54 dalies a punktas).	<i>EuropeAid</i> atlieka savo bendrosios kontrolės strategijos peržiūrą; dėmesys atkreipiamas į <i>EuropeAid</i> valdymo ir kontrolės piramidės sustiprinimo veiksmų planą. <i>EuropeAid</i> nusamdė išorės konsultantą, kad būtų parengta patikima ir tinkama metodika. Ją <i>EuropeAid</i> numato patvirtinti pirmoje 2011 m. pusėje.	Kaip planuota, 2010 m. <i>EuropeAid</i> pradėjo rengti generalinio direktoriaus portfelio likutinio klaidų lygio (kai atliktos visos patikros) vertinimo metodiką, o 2011 m. šis darbas pagal planą tęsiamas. Metodika patvirtinta 2011 m. kovo mėn., o 2011 m. gegužės mėn. pradėtas bandomasis tyrimas siekiant išbandyti ją ir parengti išsamią darbo programą, kad būtų galima visiškai įgyvendinti šią metodiką.	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.
	Atsižvelgdama į šią peržiūrą <i>EuropeAid</i> turėtų įvertinti įvairių kontrolės priemonių, visų pirma operacijų <i>ex post</i> kontrolės sistemos, ekonominę naudą (2009 m. metinė ataskaita, 54 dalies b punktas).	Kaip nurodyta ankstesnėje rekomendacijoje, <i>EuropeAid</i> atlieka savo bendrosios kontrolės strategijos peržiūrą; buvo parengtas kontrolės sąnaudų įvertinimas.	2010 m. Komisija ėmėsi veiksmų dėl kontrolės priemonių ekonominės naudos. Ši veikla bus peržiūreta ir iš naujo pradėta vykdyti 2011–2012 m. atsižvelgiant į dabar vykdomos Finansinio reglamento peržiūros galutinius rezultatus.	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.
	<i>EuropeAid</i> turėtų užbaigti rengti ir paskelbti finansų valdymo priemonių rinkinį, susijusį su aukšta būdinga klaidų rizika įgyvendinančių organizacijų, rangovų ir paramos gavėjų lygmeniu, siekiant užtikrinti tinkamą finansų valdymo ir tinkamumo taisyklių žinojimą (2009 m. metinė ataskaita, 54 dalies c punktas).	Parengtas finansinių priemonių rinkinys, kuris pradėtas platinti 2010 m. gruodžio mėn. Jį internete galima rasti nuo 2011 m. vasario mėn.	Ši rekomendacija visiškai įgyvendinta.	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.
	<i>EuropeAid</i> turėtų ir toliau dėti pastangas užtikrinant, kad delegacijos duomenis į CRIS Audit sistemą įrašytų nuosekliai ir laiku (2009 m. metinė ataskaita, 54 dalies d punktas).	Nepaisant <i>EuropeAid</i> pastangų įgyvendinant šią rekomendaciją, CRIS Audit sistemoje duomenų kokybė vis dar buvo nepakankama trijose iš septynių 2010 m. aplankyto delegacijų.	2011 m. <i>EuropeAid</i> pradėjo CRIS audito modulio peržiūrą. Kartu su tęsiamu horizontaliuoju darbu siekiant gerinti CRIS duomenų kokybę ši peržiūra turėtų padėti vidutinės trukmės laikotarpiu gerokai patobulinti duomenų kokybės klausimų sprendimą.	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Padaryta pažanga	Komisijos atsakymas	Audito Rūmų analizė
	CRIS Audit koncepcija turėtų būti pakeista taip, kad būtų pateikiama informacija apie galutinių netinkamų išlaidų sumas ir finansinius pataisymus, atliktus užbaigus audito tvirtinimo procedūrą su audituojamu subjektu (2009 m. metinė ataskaita, 54 dalies e punktas).	2010 m. nenustatyta jokia pažanga.	Ši rekomendacija pateikta Audito Rūmų 2009 m. metinėje ataskaitoje, paskelbtoje 2010 m. lapkričio mėn., ir Komisija su ja sutiko. Tačiau labai svarbūs IT patobulinimų, dar neįtrauktų į metinį planavimo ciklą, įdiegimo terminai. Nors koncepcijos kūrimo (rengimo) darbai 2011 m. pradėti nuo CRIS audito peržiūros, mažai tikėtina, kad sistemos pokyčiai bus įgyvendinti iki 2012 m.	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.
2009	<i>EuropeAid</i> turėtų užtikrinti, kad specialiose su veiklos rezultatais grindžiamų įvairių kintamo dydžio dalių apmokėjimu susijusiose sąlygose būtų aiškiai apibrėžti rodikliai, tikslai, skaičiavimo metodai ir tikrinimo šaltiniai (2009 m. metinė ataskaita, 55 dalies a punktas).	Visuose 2010 m. audito metu tikrintuose 10-ojo EPF su biudžetine parama susijusiuose finansavimo susitarimuose nurodyti aiškūs ir nedviprasmiški rodikliai, tikslai, skaičiavimo metodai ir tikrinimo šaltiniai.	Ši rekomendacija visiškai įgyvendinta.	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.
	<i>EuropeAid</i> turėtų užtikrinti, kad delegacijų viešųjų finansų valdymo vertinimo ataskaitose struktūruotu ir formalizuotu būdu būtų pateikta viešųjų finansų valdymo pažanga, aiškiai nustatant kriterijus, pagal kuriuos ji turėjo būti vertinama (t. y. rezultatai, kuriuos paramą gaunančios šalies vyriausybė turėjo pasiekti atitinkamu laikotarpiu), pasiekta pažanga, ir priežastys, dėl kurių reformos programa galėjo nebūti įgyvendinta pagal planą (2009 m. metinė ataskaita, 55 dalies b punktas).	Nuo 2010 m. birželio mėn. pradėtas taikyti naujas delegacijų metinių viešųjų finansų valdymo stebėjimo ataskaitų formatus bei nauja vertinimo sistema, skirta viešųjų finansų valdymo reformos pažangai. Paramą gaunančios šalies vyriausybės rezultatų palyginimas su aiškiais ir tikroviškais prioritetiniais trumpojo laikotarpio (12 mėnesių) ir vidurio laikotarpio (treji metai) tikslais padeda atlikti struktūruotą ir formalizuotą įvertinimą. Tačiau 2010 m. Audito Rūmai nustatė atvejų, kai viešųjų finansų valdymo reformos programos/veiksmų planai buvo tik priėmimo etape arba juose nebuvo tikroviškų, aiškių prioritetinių tikslų. Tai trukdė atlikti struktūruotą ir formalizuotą vertinimą.	Ši rekomendacija visiškai įgyvendinta. Be 2010 m. birželio mėn. paskelbtų ataskaitų teikimo gairių, Komisija parengė struktūrinę paramos gavėjų viešųjų finansų valdymo strategijų svarbumo ir patikimumo vertinimo sistemą, kuri turi būti pradėta taikyti prieš imantis įgyvendinti paramos biudžetui programas. Tai darant ypač daug dėmesio skiriama vertinimo sistemos, kurioje būtų aiškūs pradiniai rodikliai ir tikslai, kuriuos galima stebėti visą programos įgyvendinimo laikotarpį, sukūrimui. 2011 m. vasario mėn. ši sistema, skirta naudoti rengiant naujas programas, pateikta AKR šalių delegacijoms.	Audito Rūmai atsižvelgia į Komisijos atsakymą.